Kaupan entisten eläimistä saatujen elintarvikkeiden käsittely ja hävitys

SISÄLTÖ

1 Yleistä 2
2 Määritelmät 2
3 Jäteastioihin ja kuljetusvälineisiin tehtävät merkinnät 3
4 Jäteastioiden ja kuljetuskaluston puhdistusvaatimukset 3
5 Kirjanpito 4
6 Kuljettajan rekisteröityminen 5
7 Sivutuoteasetuksen mukaiset käsittely- tai hävitysmenetelmät kaupan entisille elintarvikkeille 5
7.1 Kaupan entiset elintarvikkeet voidaan käsitellä tai hävittää seuraavilla tavoilla 6
7.2 Kaupan entisten elintarvikkeiden käyttö rehuna 6
7.3 Nestemäiset maitovalmisteet 7
7.4 Kaupan grillitoiminnosta syntyvä rasva 7
7.5 Torimyynnissä tai muussa ulkomyynnissä syntyvät sivutuotteet 7
8 Poikkeukset sivutuoteasetuksen mukaiseen käsittelyyn ja hävitykseen 8
9 Lainsäädäntö 9

LUONNOS

"Viranomaisen toiminnan tulee perustua laissa olevaan toimivaltaan ja viranomaistoiminnassa tulee tarkoin noudattaa lakia. Viranomaisohjeet eivät ole oikeudelliselta luonteeltaan muita viranomaisia tai toimijoita sitovia. Viime kädessä lainsäädännön soveltamista koskevat kysymykset ratkaisee tuomioistuin.

Tässä ohjeessa on sekä suoria lainauksia lainsäädännöstä että tulkintoja lainsäädännön soveltamisesta. *Lainsäädäntö on erotettu kursiivilla.* Ohjeessa esitetyt tulkinnat ovat Eviran näkemyksiä siitä, miten lainsäädäntöä tulisi soveltaa."

Kaupan entisten eläimistä saatujen elintarvikkeiden käsittely ja hävitys

1 Yleistä

Sivutuotesäädökset antavat vaatimukset eläimistä saatavien sivutuotteiden keräämiselle, kuljetukselle, kirjanpidolle, varastoinnille, esikäsittelylle, käytölle ja hävittämiselle. Sivutuotteisiin liittyy riski eläinten ja ihmisten terveydelle ja ympäristölle.

Euroopan parlamentti ja neuvosto ovat antaneet asetuksen (EY) N:o 1069/2009 (jäljempänä sivutuoteasetus) muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen elämistä saatavien ja niistä johdettujen tuotteiden terveyssäännöistä sekä asetuksen (EY) N:o 1774/2002 kumoamisesta. Lisäksi komissio on antanut asetuksen (EY) N:o 142/2011 (jäljempänä täytäntöönpanoasetus), jossa säädetään yksityiskohtaisemmin sivutuotteiden käsittelyä koskevista vaatimuksista.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa (1192/20011) elämistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden keräämisestä, kuljetuksesta ja hävittämisestä säädetään mm. syrjäisistä alueista, pienien määrien hävittämisestä ilman sivutuotelainsäädännön mukaista käsittelyä sekä käsiteltyjen entisten elintarvikkeiden toimittamisen sallimisesta kaatopaikalle.

Tämän ohjeen tarkoitus on selventää sivutuotelainsäädännön vaatimuksia vähittäismyymälöissä ja vähittäismyymälöihin toimittavissa tukkuliikkeissä. Ohje on tarkoitettu elintarvikevalvontaviranomaisten ja toimijoiden käyttöön arvioitaessa toiminnan säädöstenmukaisuutta. Tätä ohjetta ei sovelleta sivutuotteiden käsittelyyn eläimistä saatavia elintarvikkeita ennen vähittäismyyntiä käsittelevissä laitoksissa eikä suurtalouksien tai ravintoloiden ruokajätteen käsittelyyn.

2 Määritelmät

Eläimistä saaduilla sivutuotteilla (jäljempänä sivutuotteet) tarkoitetaan kuolleiden eläinten kokonaisia ruhoja tai ruhon osia taikka muita eläimistä saatuja tuotteita, joita ei ole tarkoitettu ihmisravinnoksi.

Eläimistä saaduilla tuotteella tarkoitetaan eläimistä saatuja elintarvikkeita mukaan luettuina hunaja ja veri, ihmisravinnoksi tarkoitettuja eläviä simpukoita ja muita eläimiä, jotka on tarkoitus valmistaa toimitettavaksi elävinä lopulliselle kuluttajalle.

Entisellä elintarvikkeella tarkoitetaan tässä ohjeessa entisiä elämistä saatuja elintarvikkeita tai eläimistä saatuja tuotteita sisältäviä elintarvikkeita, joita ei ole enää tarkoitettu ihmisravinnoksi kaupallisista syistä tai sellaisten valmistuksessa tai pakkauksessa esiintyneiden ongelmien tai muiden vikojen vuoksi, jotka eivät aiheuta riskiä ihmiselle tai eläimelle. Nämä ovat luokkaan 3 kuuluvia sivutuotteita. (Määritelmä on otettu käyttöön aiemmasta sivutuoteasetuksesta eikä enää esiinny voimassa olevassa sivutuotelainsäädännössä).
Kaupassa syntyvistä sivutuotteista käytetään tässä ohjeessa nimitystä ”kaupan entiset elintarvikkeet”. Tähän luetaan kuuluvaksi myös kalan tai lihan käsittelyssä syntyvät tuotteet, kuten kalanperkeet tai lihasta poistetut kalvot ja rasva.

LUONNOS

Entisiä elintarvikkeita eivät ole pasta, suklaa tai muu makeinen eikä leipomotuotteista esimerkiksi kakku, kermaleivos tai keksi, vaikka sisältävätkin eläimistä saatuja elintarvikkeita.

Ruokajätteellä tarkoitetaan kaikkea ravintoloista, pitopalveluista ja keittiöistä, mukaan luettuna keskuskeittiöistä (joita ei ole hyväksytty laitokseksi) sekä kotitalouksien keittiöistä peräisin olevaa jäteruokaa, myös käytettyä ruokaöljyä.

valvonta

Sivutuotelainsäädännön noudattamisen valvonnasta vastaa kyseisten elintarvikehuoneistojen elintarvikevalvonnasta vastaava kunnan elintarvikevalvontaviranomainen esimerkiksi terveystarkastaja.

3 Jäteastioihin ja kuljetusvälineisiin tehtävät merkinnät

Täytäntöönpanoasetuksen liitteen VIII, luvun II kohdan 2 a ja b i:n mukaan *kuljetuksen ja varastoinnin aikana pakkaukseen, säiliöön tai ajoneuvoon kiinnitetyssä etiketissä on a) mainittava selkeästi elämistä saatavien sivutuotteiden tai niistä johdettujen tuotteiden luokka ja b) oltava selkeästi ja helppolukuisesti pakkauksessa, säiliössä tai ajoneuvossa ilmaistu tapauksen mukaan seuraavasti: i) luokkaan 3 kuuluvan aineksen osalta ilmaisu ”ei ihmisravinnoksi”.*

Jos myymälän asiakastiloissa kerätään myynnistä poistettavia eläimistä saatuja elintarvikkeita keräysastiaan, näitä astioita ei tarvitse merkitä sivutuotesäädösten mukaisesti. Kun myynnistä poistetut eläimistä saadut elintarvikkeet laitetaan jäteastiaan, jäteastia on selkeästi tunnistemerkittävä ”Ei ihmisravinnoksi” ja sivutuoteluokkaa kuvaavalla merkinnällä, esimerkiksi ”luokan 3 sivutuote”.

Samat tunnistemerkinnät (”Ei ihmisravinnoksi” ja ”luokan 3 sivutuote”) on oltava myös jätepuristinkontissa tai kuljetusauton jätepakkaajassa.

Jos sivutuotteita ei siirretä jäteautoon irrallaan, vaan ne kuljetetaan käsittelylaitokseen pakattuina jäteastioihin, jäteastioihin tehdyt merkinnät riittävät. Tällöin voi samassa kuljetustilassa kuljettaa esim. jätteeksi kuljetettavia pakkausmateriaaleja tai muuta jätettä.

4 Jäteastioiden ja kuljetuskaluston puhdistusvaatimukset

Sivutuotelainsäädäntö ei tuo lisävaatimuksia jäteastioiden tai kuljetuskaluston pesuvaatimuksiin, jos jäteastioihin tai kuljetusvälineeseen kerätään vain luokan 3 sivutuotteita. Jäteastiat ja kuljetuskalusto voidaan pestä ympäristönsuojelu- ja jätelainsäädännön vaatimusten mukaisesti, vähintään kerran vuodessa tai tarpeen mukaan useammin. Jäteastioiden pesu on tehtävä tarvittaessa useammin, jos niiden likaantuminen sitä edellyttää. Jäteastioiden pesua ei tarvitse tehdä viemäröidyssä paikassa, jollei pesu aiheuta likaantumista tai hajuhaittaa ympäristöön.

LUONNOS

Jos jäteastiaan tai kuljetuskalustoon kerätään välillä esim. kasviperäistä biojätettä tai kotitalouksien biojätettä, joka toimitetaan käsiteltäväksi muuhun kuin sivutuotelainsäädännön mukaiseen käsittelypaikkaan, on astiat ja kuljetusvälineet pestävä näiden käyttökertojen välillä siirryttäessä likaisemmasta puhtaampaan jätelajiin. Kuljetusauton osalta pesutarve koskee vain jätesäiliötä.

Sivutuoteasetuksen täytäntöönpanoasetus (EY) 142/2011, liite VIII, luku I.

5 Kirjanpito

Kaupallinen asiakirja

Kaupan on pidettävä kirjaa kaupassa syntyvistä sivuotteista ja kaupasta lähetetyistä sivutuotteista. Lähetettyjä sivutuotteita koskeva kirjanpitovaatimus voidaan täyttää säilyttämällä sivutuotteiden kuljetuksia koskevat kaupallisten asiakirjojen jäljennökset.

Sivutuotesäädösten mukaan eläimistä saatuja sivutuotteita kuljetettaessa on erän mukana oltava kaupallinen asiakirja, jossa on oltava seuraavat tiedot:

- sivutuotteiden kuljetuspäivämäärä,
- aineksen kuvaus eli tieto siitä, että kyseessä on luokan 3 sivutuote,
- aineksen määrä, paino tai astioiden lukumäärä,
- kaupan osoite, mistä aines kerätään,
- sivutuotteita kuljettavan yrityksen nimi ja osoite,
- minne sivutuotteet on toimitettu: käsittelylaitoksen nimi ja osoite, sekä käsittelylaitoksen hyväksyntä- tai rekisterinumero ja
- aineksen käsittelymenetelmä.

Jos kaupan entiset elintarvikkeet kuljetetaan väliasteen laitokseen välivarastointia varten, kaupasta lähtevään jätteitä koskevaan kaupalliseen asiakirjaan merkitään tämä välivarastointipaikka eikä lopullista määräpaikkaa.

Lähettäjän, kuljettajan ja vastaanottajan on allekirjoitettava kaupallinen asiakirja. Kaupallinen asiakirja voi kuitenkin olla myös sähköinen. Sivutuoteasetuksen täytäntöönpanoasetuksessa on malli kaupallisesta asiakirjasta. Kaupallisia asiakirjoja on säilytettävä vähintään kaksi vuotta.

Sivutuoteasetuksen täytäntöönpanoasetus (EY) 142/2011, liite VIII, luku III.

Jäteraportointi

Jos sivutuotteiden mukana kulkevaa kaupallista asiakirjaa ei pystytä laatimaan, kirjanpitovaatimus voidaan täyttää pitämällä kirjaa eläimistä saatujen elintarvikkeiden poisheittohävikistä ja säilyttämällä jätehuoltoyritykseltä saadut jäteraportit.

Käytännössä sivutuotteiden keräily tapahtuu sellaisena ajankohtana, ettei kaupan henkilökunta ole paikalla jätekeräilyauton saapuessa. Evira suosittelee valvontaviranomaisia hyväksymään jäteraportointiin perustuvan kirjanpidon ilman erän mukana liikkuvaa kaupallista asiakirjaa, jos kaupan entisten elintarvikkeiden poisheittohävikkiin perustuvan kirjanpidon ja jätehuoltoyrityksen toimittaman jäteraportoinnin avulla sivutuotteiden jäljitettävyys pystytään takaamaan riittävällä tarkkuudella. Sivutuottei-

Luonnos

den kuljettajan on pidettävä ajantasaista kirjanpitoa sivutuotteiden keräyspaikoista, määristä ja jätelajeista. Kirjanpito voi olla sähköistä tai kirjaukset voidaan tehdä ajolistaan perustuen myös käsin, jolloin tiedot viedään sähköiseen järjestelmään keräilyn päätyttyä. Jäteraportit on säilytettävä vähintään kaksi vuotta.

Jätehuoltoyritys toimittaa kaupalle joka kuukausi jäteraportin kuljettamistaan jätteistä. Jotta jäteraportti voisi korvata sivutuote-erän mukana kulkevan kaupallisen asiakirjan, jäteraportissa on oltava seuraavat tiedot:

- kaupan nimi ja sivutuotteiden noutopaikka
- sivutuotteita kuljettavan yrityksen nimi ja osoite
- päivämäärät, jona sivutuotteet on noudettu (tai noutokertojen lukumäärä, jolloin keräyspäivät on löydyttävä jätehuoltoyrityksen kirjanpidosta)
- jätelaji (3. luokan sivutuote)
- tyhjennettyjen sivutuoteastioiden tilavuus ja lukumäärä tai sivutuotteiden paino
- minne sivutuotteet on toimitettu: sivutuotteen käsittelypaikan nimi ja osoite
- sivutuotteen käsittelytapa

6 Kuljettajan rekisteröityminen

Sivutuoteasetus edellyttää sivutuotteita kuljettavan yrityksen rekisteröitymistä. Tällä hetkellä Evira tulkitsee, että kaupan entisiä elintarvikkeita kuljettavan yrityksen jätelain 646/2011 94 § mukainen hyväksyntä jätehuoltorekisteriin riittää. Kuljettajalla on oltava mukanaan jätelain 98 § mukainen ote jätehuoltorekisteriin kuulumisesta.

7 Sivutuoteasetuksen mukaiset käsittely- tai hävitysmenetelmät kaupan entisille elintarvikkeille

Jos käsitellyt ja käsittelemättömät entiset elintarvikkeet kerätään yhdessä samaan jäteastiaan, kaikkia entisiä elintarvikkeita käsitellään tiukimpien lainsäädäntövaatimusten mukaan eli koko jäte-erä käsitellään kuten käsittelemättömiä entisiä elintarvikkeita. Jos entiset elintarvikkeet, jossa on mukana käsittelemättömiä entisiä elintarvikkeita (kuten raakaa lihaa tai kalaa) kerätään yhdessä kasviperäisen biojätteen tai yhdyskuntajätteen kanssa, on kaikki aines käsiteltävä kuten sivutuotelainsäädäntö edellyttää käsittelemään käsittelemättömien entisten elintarvikkeiden osalta. Jos kasvisperäisen biojätteen joukkoon kerätään käsiteltyjä entisiä elintarvikkeita, käsitellään koko jäte-erä kuten sivutuotelainsäädäntö edellyttää käsittelemään käsitellyt entiset elintarvikkeet.

Käsittelemättömät ja käsitellyt entiset elintarvikkeet voidaan kerätä erikseen. Tällöin käsiteltyjen entisten elintarvikkeiden hävitystä ei tarvitse tehdä sivutuoteasetuksen mukaan hyväksytyssä laitoksessa. Kaupan entisten elintarvikkeiden hävitysmahdollisuudet on listattu alla. Kuitenkin käsiteltyjen entisten elintarvikkeiden keräilyssä ja kuljetuksessa on myös noudatettava sivutuotelainsäädännön mukaisia tunnistemerkintöjä ja niiden määristä on pidettävä kirjaa.

Jos kaupan entiset elintarvikkeet on keräämisen jälkeen tarkoitus väliaikaisesti varastoida ennen niiden kuljetusta lopulliseen määräpaikkaan, varastointi on tehtävä sivutuoteasetuksen mukaan tähän tarkoitukseen hyväksytyssä laitoksessa. Laitoksen on

LUONNOS

täytettävä sivutuoteasetuksen täytäntöönpanoasetuksen liitteen IX luvussa II säädetyt vaatimukset. Sen hyväksymisestä päättävä viranomainen on lääninneläinlääkäri, jonka toimialueella laitos sijaitsee. Hyväksymistä haetaan kirjallisesti. Lääninneläinlääkäri käy tarkastamassa laitoksen ja hyväksyy sen, mikäli se täyttää sen toiminnalle asetetut vaatimukset.

7.1 Kaupan entiset elintarvikkeet voidaan käsitellä tai hävittää seuraavilla tavoilla

Käsittelemättömät entiset elintarvikkeet voidaan

- polttaa ympäristönsuojelulainsäädännön vaatimusten mukaan hyväksytyssä polttolaitoksessa tai rinnakkaispolttolaitoksessa
- käsitellä sivutuoteasetuksen vaatimusten mukaan hyväksytyssä biokaasu- tai kompostointilaitoksessa
- käsitellä kansallisen lainsäädännön vaatimusten mukaan Eviran hyväksymässä lannoitevalmisteita valmistavassa biokaasu- tai kompostointilaitoksessa, jos mädätystä tai kompostointia edeltää tai seuraa hyväksytty pastörointi- tai hygienisointikäsittely
- käyttää raaka-aineena bioetanolin valmistuksessa

Käsitellyt entiset elintarvikkeet voidaan

- toimittaa hyväksytylle kaatopaikalle
- polttaa ympäristönsuojelulainsäädännön vaatimusten mukaan hyväksytyssä polttolaitoksessa tai rinnakkaispolttolaitoksessa
- käsitellä sivutuoteasetuksen vaatimusten mukaan hyväksytyssä biokaasu- tai kompostointilaitoksessa
- käsitellä kansallisen lainsäädännön vaatimusten mukaan Eviran hyväksymässä lannoitteita valmistavassa biokaasu- tai kompostointilaitoksessa
- käyttää raaka-aineena bioetanolin valmistuksessa

7.2 Kaupan entisten elintarvikkeiden käyttö rehuna

Eläimistä saatuja entisiä elintarvikkeita, lukuun ottamatta nestemäisiä maitotuotteita- tietyin edellytyksin, ei saa käyttää elintarviketuotantoeläinten ruokintaan. Kuitenkin entisten elintarvikkeiden käyttö rehuna lemmikkieläimille tai muille kuin elintarviketuotantoeläimille on sallittua tietyin edellytyksin. Sivutuotteiden rehukäytöstä on tarkemmin Eviran internet-sivuilla osoitteessa:

http://www.evira.fi/portal/fi/elaimet/rehut/elaimista_saatavien_sivutuotteiden_rehukaytto/

Entisten elintarvikkeiden käytöstä eläinten ruokinnassa on laadittu ohje: Ohje REHU 12827 .

Eviran sivutuoteasetuksen ja lannoitevalmistelainsäädännön mukaan hyväksytyt biokaasu- ja kompostointilaitokset löytyvät Eviran internet-sivuilta linkistä:

http://www.evira.fi/files/attachments/fi/kasvit/lannoitevalmisteet/raportit/hyvaksytyt_laitokset_lannvalm.pdf

LUONNOS

Lannoitevalmistelain tai sivutuoteasetuksen mukaista laitoshyväksyntää Eviralta hakeneet laitokset löytyvät Eviran internet-sivuilta linkistä:

http://www.evira.fi/files/attachments/fi/kasvit/lannoitevalmisteet/raportit/hyvaksyntaa_hakeneet_laitokset_julkinen_lista.pdf

7.3 Nestemäiset maitovalmisteet

Nestemäisiä maitotaloustuotteita, joiden päiväys on ylittymässä tai juuri ylittynyt saattaa olla mahdollista palauttaa meijerille käytettäväksi edelleen eläinten rehuksi. Palautettavat tuotteet eivät saa olla pilaantuneita eivätkä niiden pakkaukset saa olla likaantuneita. Tuotteet tulee säilyttää kylmässä ennen palautusta. Jos maitovalmisteet palautetaan paluukuormissa takaisin maitoalan laitokseen, sivutuoteasetuksen vaatimuksia ei tarvitse noudattaa niiden kuljettamiseen. Myymälän on pidettävä kirjaa palautettavista maidoista.

Maidon ja maitopohjaisten tuotteiden käyttöä elintarviketuotannossa käytettävien eläinten ruokinnassa säädellään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella N:o 665/2010. Maidon ja maitopohjaisten sivutuotteiden käytöstä elintarviketuotantoeläinten ruokinnassa lisätietoja on Eviran ohjeessa (REHU 12814/3) maidon ja maitopohjaisten sivutuotteiden rehukäyttö (Linkki ohjeeseen).

Jos nestemäisiä maitovalmisteita aiotaan hävittää viemäriin kaatamalla, paikalliselta vesihuoltolaitokselta on varmistettava, onko se mahdollista ja jos on, minkälaisten määrien kaataminen on sallittua.

7.4 Kaupan grillitoiminnosta syntyvä rasva

Nykyinen käytäntö, jossa esim. broilerin grillauksesta valuva rasva kerätään erikseen ja toimitetaan tekniseen käyttötarkoitukseen, on sallittua edelleen. Jos tällaista käytäntöä ei kaupalla ole, rasva käsitellään kuten muita käsiteltyjä entisiä elintarvikkeita.

7.5 Torimyynnissä tai muussa ulkomyynnissä syntyvät sivutuotteet

Torimyynnistä syntyvään sivutuotteeseen (ei kuitenkaan tarjoilumyynnistä syntyvään jätteeseen, joka luokitellaan ruokajätteeksi) sovelletaan sivutuotelainsäädäntöä. Vähittäismyynnissä syntyvät sivutuotteet ovat yleensä luokkaa 3. Jos torialueella yhteiskerätty eläimistä saatujen elintarvikkeiden jätemäärä on yli 50 kg viikossa, on jätteen käsittelyyn (mm. kirjanpito, astiamerkinnät, kuljetus, varsinainen jätteen käsittely) sovellettava sivutuotelainsäädännön vaatimuksia. Jos ulkomyynnissä ei ole järjestetty yhteistä jätekeräystä ja yksittäisellä myyjällä syntyy eläimistä saatuja sivutuotteita yli 50 kg viikossa, on syntyneet sivutuotteet siitä huolimatta käsiteltävä sivutuoteasetuksen mukaisesti. Jos yhteistä jätehuoltoa ei ole järjestetty ja yksittäisellä myyjällä sivutuotteiden määrä jää alle 50 kg viikossa, myyjä voi hävittää myynnistä syntyneet eläimistä saadut sivutuotteet tavallisena biojätteenä. Tämä 50 kg helpotus sivutuote-

LUONNOS

lainsäädännön noudattamisesta on voimassa vuoden 2014 loppuun asti. Syrjäisillä alueilla, jotka on määritelty MMM:n asetuksen (1192/2011) liitteessä 1, voidaan poiketa sivutuotelainsäädännön hävitysvaatimuksista ja syntyneet sivutuotteet voidaan hävittää jätelain ja ympäristönsuojelulain mukaisesti.

8 Poikkeukset sivutuoteasetuksen mukaiseen käsittelyyn ja hävitykseen

Pienet määrät

Pieniä määriä koskevan poikkeuksen käyttöönotosta on säädetty MMM:n asetuksen 1192/2011 8 §:ssa. *Laitokset ja elintarvikehuoneistot, joissa käsitellään viikossa alle 50 kiloa sivutuoteasetuksen 10 artiklan f kohdan mukaista luokkaan 3 kuuluvaa ainesta, voivat toimittaa kyseisen aineksen hävitettäväksi sivutuoteasetuksen keräilyä kuljetusta, käsittelyä ja hävitystä koskevista vaatimuksista poiketen edellyttäen, että jätelain ja ympäristönsuojelulain sekä niiden nojalla annettujen säädösten vaatimuksia noudatetaan.*

Jos kaupassa syntyy käsittelemättömiä tai käsiteltyjä entisiä elintarvikkeita alle 50 kg viikossa (tai alle 200 kg kuukaudessa), nämä pienet määrät sivutuotteita voidaan hävittää poikkeamalla sivutuoteasetuksen vaatimuksista ympäristösäädösten edellyttämällä tavalla. Hävitystavat voivat olla hävitys kaatopaikalla sellaisenaan ilman käsittelyä tai käsittely ympäristölainsäädännön mukaan hyväksytyssä biokaasu- tai kompostointilaitoksessa, jonka lopputuote käytetään hyväksytyn kaatopaikan täyte- tai tukiaineena. Pienten sivutuotemäärien keräilyyn, kuljetukseen ja hävittämiseen syrjäisillä alueilla on noudatettava jätelain (646/2011) ja ympäristösuojelulain (86/2000) sekä niiden nojalla annettujen säädösten vaatimuksia. Pienten määrien keräilyyn ja kuljetukseen ei tarvitse soveltaa sivutuoteasetuksen keräily-, kuljetus- ja käsittelyvaatimuksia, mm. jäteastioita tai muita kuljetusvälineitä ei tarvitse tunnistemerkitä. Jäljitettävyyden vuoksi kaupan on pidettävä kirjaa sivuotteiden määristä ja hävityspaikasta. Sivutuoteasetuksen toimeenpanoasetuksen 142/2011/EY artiklassa 36 annettua määräaikaa ollaan jatkamassa kahdella vuodella vuoden 2014 loppuun. Asetusmuutos on tulossa voimaan todennäköisesti keväällä 2013. Evira katsoo, että 3 luokan sivutuotteiden pienten määrien hävitystapaan ei tarvitse tehdä muutoksia, vaikkei asetusmuutos ole vielä voimassa alkuvuonna 2013.

Syrjäiset alueet

MMM:n asetuksen 1192/2011 5 §:ssä todetaan, että *sivutuoteasetuksen 10 artiklan f ja g kohdissa tarkoitetun luokkaan 3 kuuluvan aineksen osalta syrjäisiksi alueiksi on määritelty liitteessä 1 Ahvenanmaa, Lapin maakunta sekä seuraavat kunnat: Hyrynsalmi, Ii, Kuhmo, Kuusamo, Pudasjärvi, Puolanka, Ristijärvi, Suomussalmi, Taivalkoski ja Yli-Ii.*

Syrjäisillä alueilla muodostuneet kaupan entiset elintarvikkeet voidaan hävittää sivutuoteasetuksen hävitystavoista poiketen. Hävityksen tulee tapahtua jäte- ja ympäristönsuojelulainsäädännön mukaisesti. Hävitystavat voivat olla hävitys valtioneuvoston päätöksen (861/1997) mukaisesti hyväksytyllä kaatopaikalla ilman käsittelyä tai käsittely ympäristönsuojelulainsäädännön mukaan hyväksytyssä biokaasu- tai kompostointilaitoksessa, jonka lopputuote käytetään hyväksytyn kaatopaikan täyte- tai tukiaineena. Sivutuotteiden keräilyyn, kuljetukseen ja hävittämiseen syrjäisillä alueilla on

noudatettava jätelain (646/2011) ja ympäristösuojelulain (86/2000) sekä niiden nojalla annettujen säädösten vaatimuksia. Syrjäisillä alueilla ei tarvitse soveltaa sivutuoteasetuksen keräily-, kuljetus- ja käsittelyvaatimuksia. Jäteastioita ja keräilyvälineitä ei tarvitse tunnistemerkitä. Kaupan entisten elintarvikkeiden poisheittohävikistä on pidettävä kirjaa. Myymälän on myös tiedettävä kaupan entisten elintarvikkeiden hävityspaikka.

9 Lainsäädäntö

- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1069/2009 muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden terveyssäännöistä sekä asetuksen (EY) N:o 1774/2002 kumoamisesta (sivutuoteasetus).
- Komission asetus (EU) N:o 142/2011 muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden terveyssäännöistä sekä asetuksen (EY) N:o 1774/2002 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1069/2009 täytäntöönpanosta sekä neuvoston direktiivin 97/78/EY täytäntöönpanosta tiettyjen näytteiden ja tuotteiden osalta, jotka vapautetaan kyseisen direktiivin mukaisista eläinlääkärintarkastuksista rajatarkastusasemilla (sivutuoteasetuksen täytäntöönpanoasetus).
- Maa- ja metsätalousministeriön asetus 1192/2011 eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden keräämisestä, kuljetuksesta ja hävittämisestä
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 852/2004 elintarvikehygieniasta, ns. yleinen hygienia-asetus
- Maa- ja metsätalousministeriön asetus ilmoitettujen elintarvikehuoneistojen elintarvikehygieniasta 1367/2011
- Jätelaki 646/2011
- Ympäristönsuojelulaki (86/2000)

Lisätietoja:

Kaupan entiset elintarvikkeet, ylitarkastaja Tuula Koimäki,
tuula.koimaki@evira.fi, gsm 050 386 8428
Sivutuotteet laitoksissa, joissa käsitellään elämistä saatuja elintarvikkeita ennen vähittäismyyntiä, ylitarkastaja Tuula Lunden tuula.lunden@evira.fi, gsm 040 687 5933
Biokaasu- ja kompostointilaitosten hyväksyntä, ylitarkastaja Olli Venelampi,
olli.venelampi@evira.fi, gsm 040 842 3478
Väliasteen varastointia koskevat asiat, ylitarkastaja Saana Orkola,
saana.orkola@evira.fi, gsm 050 574 8356
Sivutuotteiden rehukäyttö, ylitarkastaja Hanna Laatio,
hanna.laatio@evira.fi, gsm 0400 656 265

LUONNOS